

Városfejlesztés

„Büszkeséggel tölt el bennünket az a tudat, hogy Budapest fejlesztését szilárd alapokra építhetjük!...” A fővárosi tanács ülésén hangzott el ez a kijelentés, a most kezdődő V. ötéves tervjavaslat megvitatása során. Az alap, amelyre ez az új ötéves fejlesztési terv ráépült, valóban szilárd, a negyedik ötéves terv egyszerű eredményei tették azzá: a főváros célúdatos városfejlesztési politikája.

Ezen a helyen már többször foglalkoztunk a főváros jövőjét előmozdító elképzelésekkel, a részletesen kimunkált javaslatokkal, amelyek megvalósítására 76 milliárd forint áll a tanács rendelkezésére. A fejlesztés első helyét továbbra is a tömeges lakásépítés foglalja el: öt esztendő alatt 95—100 ezer lakás felépítését tervezik Budapesten. A nagyarányú lakásépítkezéssel szorosan összefügg és az alapközművesítés, valamint a már elavult fővárosi közműhálózat rekonstrukciója.

KÖZMŰVESÍTÉS

Mi teszi a várost igazi várossá? Elsősorban a közművesítés mértéke mutatja az urbanizáció fokát: a víz, a csatornázás, a villany, a gáz. A közművesítés fejlesztésére Budapest a mostani tervidőszakban 16,5 milliárd forintot költ. Ez a hatalmas összeg lehetővé teszi, hogy minden ágazatban tovább lépünk és magasabbra emeljük a mércét.

Remény van arra, hogy a jövőben tovább javul Budapest vízellátása, s a felső emeleten akkor is folyik a víz a csapból, ha alacsony a Duna vízállása. Felépül ugyanis a gellérthegy víztároló, bekapcsolják a hálózatba a csepeli víznyerő területet és öt év alatt 17 százalékkal növekszik Budapest a víztermelés, ami arányaiban meghaladja a lakosság számának emelkedését. Növeli a biztonságot az is, hogy a főváros napi átlagos vízszükségletének mintegy harminc százalékát már tározókban tárolhatják.

Egy város kulturáltságát azaz is méri, hogy mennyi vizet fogyaszt a lakossága. Nos, Budapesten 1980-ra naponta 195 liter víz jut majd egy lakosra, ami vetékszik sok más nagyváros vízfogyasztásával. 350 kilométerrel növekszik a vízvezeték-hálózat és öt év múlva majd minden telekre elér a közműves ivóvíz. Ugyanakkor hatalmas ütemben folytatják a csatornahálózat megkezdett bővítését, 250 kilométerrel lesz hosszabb a csatornahálózat és 1980-ra Budapest lakosságának már 77 százaléka él majd csatornázott területen. Megoldódik a szennyvíztisztítás, bővítik a dél-pesti biológiai szennyvíztisztító telepet és Pest északi részén megkezdik egy másik szennyvíztisztító telep építését.

A városfejlesztési politika fokozott figyelmet fordít a jövőben levegőszennyeződéscsökkentésére. Ezt mozdítja elő a gáztüzelésre való áttérés, amely tervszerűen halad előre. Budapesten öt év alatt negyvenezerrel emelkedik a gáztüzeléssel ellátott és hatvanezerrel a távfűtésbe bekapcsolt lakások száma.

Mindenképpen örvendetes az is, hogy napirendre került végre a fővárosi fürdők korszerűsítése. Ez nagyon időszerű volt már, mert fürdőink állapota leromlott. Tervezik a Gellért fürdő évek óta tartó rekonstrukciójának a befejezését. Rövidesen megújul a Széchenyi fürdő is. Egy másik ehhez kapcsolódó jó hír: megkezdődik a Pascal fürdő építése.

KERESKEDELEM

Régi kíváncsi, hogy az új lakótelepeken a felépülő lakások arányában fejlődjen a kereskedelem és a szolgáltatás. Csak így lehet megszüntetni az egyes kerületek és lakótelepek között az ellátottság indokolatlan aránytalanságát.

A múltban ez csak óhaj volt, mivel a megépült új lakások mellett nem épültek meg többek között az üzletek sem. Ezt a mulasztást nagyrészt már pótolta a IV. ötéves terv, amelynek során nagy erőfeszítések árán jelentős eredmé-

nyeket értünk el. Ennek köszönhető, hogy az elmúlt öt esztendő alatt 12 százalékkal növekedett Budapest, a kereskedelmi hálózat, ami sok tekintetben minőségi változást is eredményezett. Kulturáltabbá vált a kiszolgálás, csökkent a zsúfoltság, a fejlődés ütemére jellemző, hogy csak a külterületen 40 új ABC-áruház létesült.

Az ütem tovább fokozódik, aminek természetes velejárója lesz Budapest ellátásának további javulása. A most következő tervidőszakban mintegy 240 ezer négyzetméternyi kereskedelmi hálózatfejlesztést terveznek. Hágépítésre kerül többek között az Őrs vezér téri bevásárlóközpont, az Újpalota, a pesterzsébeti, a Váci utcai és a kőbányai áruház. Több régi áruházat bővítenek, sok nagy ABC-áruházat terveznek felépíteni a közlekedési csomópontokon, lehetőleg a metróvonalak mentén és a kerületi központokban. A belső területeken, ahol nagyobb építkezések helyhiány miatt nem kerülnék sor, ott több üzlet összekapcsolásával létesítenek nagyobb áruházat.

Előnyben részesítik a gyors és önkiszolgáló élettermeket, mert ezek sok gondot megtudnak oldani. Növelik a gyermekélelmezést, számos italboltot biztróvá alakítanak át, kevesebb lesz a kulturálatlan talponálló és több a tejbár. A kereskedelmi hálózat fejlesztését a Belkereskedelmi Minisztérium 1,1 milliárd forinttal, a SZÖVOSZ 500 millió forinttal támogatja. Az új üzletek 34 százaléka élelmiszerüzlet, 49 százaléka iparcikküzlet és 17 százaléka vendéglátóipari üzlet lesz. Ez az arány felel meg ugyanis az igényeknek. Három barkácsboltot is nyitnak és szó van arról, hogy a főváros a Pest megyei tanáccsal közösen 25 millió forintot költséggel a balatoni út mentén, Budaörsön egy kempinget létesít.

SZOLGÁLTATÁS

Megkülönböztetett figyelmet fordít a jövőben a javítószerelésre, mert ennek hiánya sok gondot okoz és egyre nagyobb feszítő erővel jelentkezik. Ennek egyik oka, hogy előregszenek a fővárosi kisiparosok és egyes szakmák lassan kihálnak. Utánpótlás pedig nincs. Budapesten évente több mint ezer kisiparos szünteti meg tevékenységét, és ez főleg a külső kerületekben okoz nagy gondot. A feszültség enyhítésére a tervidőszakban nemcsak az eddig kiemelt négy ágazatot (a textiltisztítást, a lakáskarbantartást, a gépkocsijavítást és a villamossági cikkek javítását) támogatják, hanem a személyi szolgáltatást is. Fejlesztik a gyorsjavító szolgálatot és a méreletes tevékenységet, amely lényegesen elvonja. Napirendre kerül a leromlott, korszerűtlen fodrászüzletek felújítása. Öt új autószerelő is nyílik és létesítenek a fővárosban egy korszerű színes fotólabort.

A közvélemény sokat foglalkozik a kenyérellátással, s gyakori a panasz a kenyér mennyiségére. Budapest a kenyérfogyasztás az utóbbi 5 év alatt 4 kilóval csökkent (a jelenlegi fogyasztás 70 kg körül mozog), ugyanakkor jelentősen növekedett a péksütemények iránti kereslet. Sajnos, a fővárosi péküzemek elavultak — több sütőde szinte életveszélyes — s ezért a javulás csak lassú lesz, a nagy beruházások után is csak a kenyér 25 százalékat sütik majd korszerűen.

A sütődék korszerűsítésére 788 millió forint áll a főváros rendelkezésére, ami ugyan nem oldja meg, de némiképp enyhíti a gondokat és egy lépéssel közelebb visz a végső célkitűzéshez.

Egy másik jelentős lépés a tervfeladatok megvalósításánál a szociális és humánus szempontok figyelembevétele. Ide tartozik a kereskedelmi dolgozókról való fokozottabb gondoskodás, a több szabad idő, az élelmiszerüzletek új zarárdaiéinek szabályozása, az élelmiszerüzletekben dolgozók gyermekeinek óvodai ellátása és sok más olyan könnyítés és kedvezmény, amelynek kidolgozása most van folyamatban.

Mész Sándor